

සහජාත මහා ගණය

1. සහජාත

1. කුසලො කුසලස්ස -

කුසලො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් ඔවුනොවුන්ට ප්‍රත්‍ය වන්නා වූ කුසල් සිත් එක්විස්ස ය, වෛතසික අටතිස ය යන අවයව නාමස්කන්ධ ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ ලැබෙත්.

කුසලස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදාන පාඨයෙන් කුසල් සිත් එක් විස්ස ය වෛතසික අටතිස ය යන අවයව නාමස්කන්ධ ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

සහජාතපච්චයෙන යන කරණ පාඨයෙන් එක්වර ලැබෙන සහජාත අඤ්ඤමඤ්ඤ නිස්සය සම්පයුත්ත අත්ථි අවිගත යන ප්‍රත්‍ය ශක්ති සය අතුරෙන් සහජාත සඛ්ඛ්‍යාත ශක්ති විශේෂය ලැබේ. (සහජාත මහා සතර, අඤ්ඤමඤ්ඤ, සම්පයුත්ත, යනුවෙන් මුළු ගණන සයකි)

2. කුසලො අඛ්‍යාකකස්ස

කුසලො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් චිත්තජරූපයන්ට ප්‍රත්‍යය වන්නා වූ පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදනා අවස්ථාවේ දී කුසල සිත් එක්විස්ස ය වෛතසික අටතිස ය යන අවයව වූ ද සමූහ වූ ද නාමස්කන්ධ ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අඛ්‍යාකකස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදාන පාඨයෙන් කුසල සිත් විසින් උපදවන චිත්තජ රූප යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

සහජාතපච්චයෙන යන කරණ පාඨයෙන් එක්වර ලැබෙන සහජාත නිස්සය විජ්ජයුත්ත අත්ථි අවිගත යන ප්‍රත්‍ය ශක්ති පස අතුරෙන් සහජාත සඛ්ඛ්‍යාත ශක්ති විශේෂය ලැබේ. (සහජාත මහා සතර, විජ්ජයුත්ත යනුවෙන් මුළු ගණන පසකි.)

3. කුසලො කුසලාධ්‍යාකතස්ස

කුසලො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් ඔවුනොවුන් නාමස්කන්ධයන්ට ද, චිත්තජ රූපයන්ට ද ප්‍රත්‍යය වන පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදනා අවස්ථාවේ දී කුසල සිත් එක්විස්ස ය වෛතසික අටතිස ය යන අවයව නාමස්කන්ධ ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ ලැබෙත්.

කුසලාධ්‍යාකතස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදන පාඨයෙන් කුසල් සිත් එක්විස්ස ය වෛතසික අටතිස ය යන අවයව නාමස්කන්ධයෝ ද කුසල සිත් විසින් උපදවන චිත්තජ රූපයෝ ද යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

සහජාතපච්චයෙන යන කරණ පාඨයෙන් එක්වර ලැබෙන සහජාත නිස්සය අත්ථි අවිගත යන ප්‍රත්‍ය ශක්ති සතරෙන් සහජාත සංඛ්‍යාත ශක්ති විශේෂය ලැබේ. (සහජාත මහා සතර)

4. අකුසලො අකුසලස්ස

අකුසලො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් ඔවුනොවුන්ට ප්‍රත්‍යය වන්නා වූ අකුසල සිත් දෙළොස ය වෛතසික සත්විස්ස ය යන අවයව නාමස්කන්ධ ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අකුසලස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදන පාඨයෙන් අකුසල සිත් දෙළොස ය වෛතසික සත්විස්ස ය යන අවයව නාමස්කන්ධ ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

*අකුසල පද තුනෙහි කරණය කුසල පද තුන හා සමාන ය.

5. අකුසලො අධ්‍යාකතස්ස

අකුසලො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් චිත්තජ රූපයන්ට ප්‍රත්‍යය වන්නා වූ පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදනා අවස්ථාවේ දී අකුසල සිත් දෙළොස ය වෛතසික සත්විස්ස ය යන අවයව වූ ද සමූහ වූ ද නාමස්කන්ධ ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ ලැබෙත්.

2.2 ස්වරූපාර්ථ - සහජාත මහා-මධ්‍යම

අබ්‍යාකතස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදාන පාඨයෙන් අකුසල සිත් විසින් උපදවන චිත්තජරූප යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

6. අකුසලො අකුසලාබ්‍යාකතස්ස

අකුසලො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් ඔවුනොවුන් නාමස්කන්ධයන්ට ද, චිත්තජ රූපයන්ට ද ප්‍රත්‍ය වන්නා වූ පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදනා අවස්ථාවේ දී අකුසල සිත් දෙලොස ය වෛතසික සත්විස්ස ය යන අවයව නාමස්කන්ධ ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අකුසලාබ්‍යාකතස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදාන පාඨයෙන් අකුසල සිත් දොලොස ය වෛතසික සත්විස්ස ය යන අවයව නාමස්කන්ධයෝ ද අකුසල සිත් විසින් උපදවන චිත්තජ රූපයෝ ද යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

7. අබ්‍යාකතො අබ්‍යාකතස්ස

ප්‍රචෘත්ති - අබ්‍යාකතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් ඔවුනොවුන්ට ද; ඔවුනොවුන් නාමස්කන්ධයන්ට ද, චිත්තජ රූපයන්ට ද ප්‍රත්‍යය වන්නා වූ විපාක සිත් සතිස ය ක්‍රියා සිත් විස්ස ය වෛතසික අටතිස ය යන අවයව නාමස්කන්ධ ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අබ්‍යාකතස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදාන පාඨයෙන් විපාක සිත් සතිස ය ක්‍රියා සිත් විස්ස ය වෛතසික අටතිස ය යන අවයව නාමස්කන්ධයෝ ද විපාක ක්‍රියා සිත් විසින් උපදවන චිත්තජ රූපයෝ ද යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

සහජාතපච්චයෙන යන කරණ පාඨයෙන් එක්වර සුදුසු පරිදි ලැබෙන සහජාත අඤ්ඤමඤ්ඤ නිස්සය විපාක සම්පයුත්ත විජ්ජයුත්ත අත්ථි අවිගත යන ප්‍රත්‍ය ශක්ති අට අතුරෙන් සහජාත සඛ්ඛ්‍යාත ශක්ති විශේෂය ලැබේ. (සහජාත මහා සතර, මධ්‍යම සතර යනුවෙන් මුළු ගණන අටකි.)

ප්‍රතිසන්ධි - අබ්‍යාකතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් ඔවුනොවුන්ට ද; ඔවුනොවුන් නාමස්කන්ධයන්ට ද,

2.2 ස්වරූපාර්ථ - සහජාත මහා-මධ්‍යම

කර්මජ රූපයන්ට ද ප්‍රත්‍යය වන්නා වූ ප්‍රතිසන්ධි සිත් එකුන් විස්ස ය වෛතසික පන්තිස ය යන අවයව වූ ද, අවයව හා සමූහ වූ නාමස්කන්ධයෝ ද, හදය වස්තුව ද යන ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අබ්‍යාකතස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදාන පාඨයෙන් ප්‍රතිසන්ධි සිත් එකුන් විස්ස ය වෛතසික පන්තිස ය යන අවයව වූ ද, අවයව හා සමූහ වූ නාමස්කන්ධයෝ ද, ප්‍රතිසන්ධි කර්මජ රූපයෝ ද යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

සහජාතපච්චයෙන යන කරණ පාඨයෙන් සුදුසු පරිදි එක්වර ලැබෙන සහජාත අඤ්ඤමඤ්ඤ නිස්සය විපාක සම්පයුත්ත විප්පයුත්ත අත්ථි අවිගත යන ප්‍රත්‍ය ශක්ති අට අතුරෙන් සහජාත සඛ්ඛ්‍යාත ශක්ති විශේෂය ලැබේ. (සහජාත මහා සතර, මධ්‍යම සතර මුළු ගණන අටකි.)

ශුද්ධරූප වාරයෙහි - අබ්‍යාකතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් ඔවුනොවුන්ට ද; උපාදරූපයන්ට ද ප්‍රත්‍යය වන විත්තජ ප්‍රතිසන්ධිකර්මජ බාහිර ආහාරජ උතුජ අසඤ්ඤසත්වකර්මජ ප්‍රචාත්තිකර්මජ වශයෙන් සතර මහාභූත ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අබ්‍යාකතස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදාන පාඨයෙන් මහාභූත සහිත විත්තජ ප්‍රතිසන්ධිකර්මජ බාහිර ආහාරජ උතුජ අසඤ්ඤසත්ව කර්මජ ප්‍රචාත්තිකර්මජ උපාදරූප යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

සහජාතපච්චයෙන යන කරණ පාඨයෙන් සුදුසු පරිදි එක්වර ලැබෙන සහජාත අඤ්ඤමඤ්ඤ නිස්සය අත්ථි අවිගත යන ප්‍රත්‍ය ශක්ති පසෙන් සහජාත සඛ්ඛ්‍යාත ශක්ති විශේෂය ලැබේ. (සහජාත මහා සතර, අඤ්ඤමඤ්ඤ යැයි මුළු ගණන පසකි.)

8. කුසලාබ්‍යාකතො අබ්‍යාකතස්ස

කුසලාබ්‍යාකතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් විත්තජරූපයන්ට ප්‍රත්‍යය වන්නා වූ පඤ්චවෝකාර හවයෙහි උපදනා අවස්ථාවේ දී කුසල සිත් එක්විස්ස ය වෛතසික අටතිස ය යන අවයව වූ ද සමූහ වූ ද නාමස්කන්ධයෝ ය;

2.2 ස්වරූපාර්ථ - සහජාත මහා-මධ්‍යම

අවයව වූ ද සමූහ වූ ද මහාභූතයෝ යන ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අබ්‍යාකතස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදාන පාඨයෙන් කුසල සිත් විසින් උපදවන චිත්තජ රූප ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

සහජාතපච්චයෙන යන කරණ පාඨයෙන් එක්වර ලැබෙන සහජාත නිස්සය අත්ථි අවිගත යන ප්‍රත්‍ය ශක්ති සතර අතුරෙන් සහජාත සඛ්ඛ්‍යාත ශක්ති විශේෂය ලැබේ. (සහජාත මහා සතර)

9. අකුසලාබ්‍යකතො අබ්‍යාකතස්ස

අකුසලාබ්‍යකතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් චිත්තජරූපයන්ට ප්‍රත්‍යය වන පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදනා අවස්ථාවේ දී අකුසල සිත් දෙළොස ය වෛතසික සත්විස්ස ය යන අවයව වූ ද සමූහ වූ ද නාමස්කන්ධයෝ ය; අවයව වූ ද සමූහ වූ ද මහාභූතයෝ යන ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අබ්‍යාකතස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදාන පාඨයෙන් අකුසල සිත් විසින් උපදවන චිත්තජ රූප ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

සහජාතපච්චයෙන යන කරණ පාඨයෙන් එක්වර ලැබෙන සහජාත නිස්සය අත්ථි අවිගත යන ප්‍රත්‍ය ශක්ති සතර අතුරෙන් සහජාත සඛ්ඛ්‍යාත ශක්ති විශේෂය ලැබේ. (සහජාත මහා සතර)

සහජාත මධ්‍යම ගණය

1. අඤ්ඤමඤ්ඤ

1.කුසලො කුසලස්ස 2. අකුසලො අකුසලස්ස යන සඛ්ඛ්‍යා දෙක සහජාත ප්‍රත්‍යය හා සමග සමාන ය.

3. අබ්‍යාකතො අබ්‍යාකතස්ස

2.2 ස්වරූපාර්ථ - සහජාත මහා-මධ්‍යම

ප්‍රවෘත්ති - අඛ්‍යාතකතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් ඔවුනොවුන්ට ප්‍රත්‍යය වන්නා වූ විපාක සිත් සතිස ය ක්‍රියා සිත් විස්ස ය වෛතසික අටතිස ය යන අවයව නාමස්කන්ධ ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අඛ්‍යාතකසේස ධම්මසේස යන සම්ප්‍රදන පාඨයෙන් විපාක සිත් සතිස ය ක්‍රියා සිත් විස්ස ය වෛතසික අටතිස ය යන අවයව නාමස්කන්ධ ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අඤ්ඤමඤ්ඤපච්චයෙන යන කරණ පාඨයෙන් සුදුසු පරිදි එක්වර ලැබෙන අඤ්ඤමඤ්ඤ සහජාත නිස්සය විපාක සම්පයුත්ත අත්ථි අවිගත ප්‍රත්‍ය යන ශක්ති සත අතුරෙන් අඤ්ඤමඤ්ඤ සඛ්ඛ්‍යාත ශක්ති විශේෂය ලැබේ. (සහජාත මහා සතර, අඤ්ඤමඤ්ඤ, සම්පයුත්ත, විපාක යනුවෙන් මුළු ගණන සතකි.)

ප්‍රතිසන්ධි - අඛ්‍යාතකතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් නාමස්කන්ධයන්ට ද, හදය වස්තුවට ද ප්‍රත්‍යය වන ප්‍රතිසන්ධි සිත් එකුත් විස්ස ය වෛතසික පන්තිස ය යන අවයව වූ ද, අවයව හා සමූහ වූ නාමස්කන්ධයෝ ද, හදය වස්තුව ද යන ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අඛ්‍යාතකසේස ධම්මසේස යන සම්ප්‍රදන පාඨයෙන් ප්‍රතිසන්ධි සිත් එකුත් විස්ස ය වෛතසික පන්තිස ය යන අවයව වූ ද, අවයව හා සමූහ වූ නාමස්කන්ධයෝ ද, හදය වස්තුව ද යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අඤ්ඤමඤ්ඤපච්චයෙන යන කරණ පාඨයෙන් සුදුසු පරිදි එක්වර ලැබෙන අඤ්ඤමඤ්ඤ සහජාත නිස්සය විපාක සම්පයුත්ත විප්පයුත්ත අත්ථි අවිගත යන ප්‍රත්‍ය ශක්ති අට අතුරෙන් අඤ්ඤමඤ්ඤ සඛ්ඛ්‍යාත ශක්ති විශේෂය ලැබේ. (සහජාත මහා සතර, මධ්‍යම සතර යනුවෙන් මුළු ගණන අටකි.)

ශුද්ධරූප වාරයෙහි - අඛ්‍යාතකතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් ඔවුනොවුන්ට ප්‍රත්‍යය වන්නා වූ විත්තජ ප්‍රතිසන්ධිකර්මජ බාහිර ආහාරජ උතුජ අසඤ්ඤසත්චකර්මජ

2.2 ස්වරූපාර්ථ - සහජාත මහා-මධ්‍යම

ප්‍රවෘත්තිකර්මය වශයෙන් සතර මහාභූත ප්‍රත්‍යාධර්මයෝ ලැබෙත්.

අඛණ්ඩකාය ධර්මය යන සම්ප්‍රදාන පාඨයෙන් විත්තය ප්‍රතිසන්ධිකර්මය බාහිර ආහාරය උතුරු අසඤ්ඤාසත්ව කර්මය ප්‍රවෘත්තිකර්මය වශයෙන් සතර මහාභූත ප්‍රත්‍යාධර්මයෝ ලැබෙත්.

අඤ්ඤාමඤ්ඤාපච්චයෙන යන කරණ පාඨයෙන් එක්වර ලැබෙන අඤ්ඤාමඤ්ඤා සහජාත නිස්සය අත්ථි අවිගත යන ප්‍රත්‍යාධර්මය ශක්ති පස අතුරෙන් අඤ්ඤාමඤ්ඤා සම්බන්ධ ශක්ති විශේෂය ලැබේ. (සහජාත මහා සතර, අඤ්ඤාමඤ්ඤා යැයි මුළු ගණන පසකි.)

2. විපාක

අඛණ්ඩකාය අඛණ්ඩකාය

ප්‍රවෘත්ති - අඛණ්ඩකාය ධර්මය යන කර්මය පාඨයෙන් ඔවුනොවුන්ට ද; ඔවුනොවුන්ට නාමස්කන්ධයන්ට ද විත්තය රූපයන්ට ද ප්‍රත්‍යාධර්මය වන විපාක සිත් සතිස ය වෛතසික අටතිස ය යන අවයව නාමස්කන්ධ ප්‍රත්‍යාධර්මයෝ ලැබෙත්.

අඛණ්ඩකාය ධර්මය යන සම්ප්‍රදාන පාඨයෙන් විපාක සිත් සතිස ය වෛතසික අටතිස ය යන අවයව නාමස්කන්ධයෝ ද විපාක සිත් විසින් උපදවන විත්තය රූපයෝ ද යන ප්‍රත්‍යාධර්මයෝ ලැබෙත්.

විපාකපච්චයෙන යන කරණ පාඨයෙන් සුදුසු පරිදි එක්වර ලැබෙන විපාක සහජාත අඤ්ඤාමඤ්ඤා නිස්සය සම්ප්‍රයුක්ත විප්පයුක්ත අත්ථි අවිගත යන ප්‍රත්‍යාධර්මය ශක්ති අට අතුරෙන් විපාක සම්බන්ධ ශක්ති විශේෂය ලැබේ. (සහජාත මහා සතර, මධ්‍යම සතර යනුවෙන් මුළු ගණන අටකි.)

ප්‍රතිසන්ධි - අඛණ්ඩකාය ධර්මය යන කර්මය පාඨයෙන් ඔවුනොවුන්ට ද; ඔවුනොවුන්ට නාමස්කන්ධයන්ට ද, කර්මය රූපයන්ට ද ප්‍රත්‍යාධර්මය වන ප්‍රතිසන්ධි සිත් එකුත් විස්ස

2.2 ස්වරූපාර්ථ - සහජාත මහා-මධ්‍යම

ය වෛතසික පන්තිය ය යන අවයව වූ ද, අවයව හා සමූහ වූ ද නාමස්කන්ධයෝ යන ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අඛ්‍යාතකස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදාන පාඨයෙන් ප්‍රතිසන්ධි සිත් එකුත් විස්ස ය වෛතසික පන්තිය ය යන අවයව නාමස්කන්ධයෝ ද, කර්මජ රූපයෝ ද යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

විපාකපච්චයෙන යන කරණ පාඨයෙන් සුදුසු පරිදි එක්වර ලැබෙන විපාක සහජාත අඤ්ඤමඤ්ඤ නිස්සය සම්පයුත්ත විප්පයුත්ත අත්ථි අවිගත යන ප්‍රත්‍ය ශක්ති අට අතුරෙන් විපාක සඛ්ඛ්‍යාත ශක්ති විශේෂය ලැබේ. (සහජාත මහා සතර, මධ්‍යම සතර යනුවෙන් මුළු ගණන අටකි.)

3. සම්පයුත්ත

1.කුසලො කුසලස්ස 2. අකුසලො අකුසලස්ස යන සඛ්ඛ්‍යා දෙක සහජාත ප්‍රත්‍යය හා සමග සමාන ය.

3. අඛ්‍යාතතො අඛ්‍යාතකස්ස

ප්‍රච්චන්ති - **අඛ්‍යාතතො ධම්මො** යන කර්තෘ පාඨයෙන් ඔවුනොවුන්ට ප්‍රත්‍යය වන්නා වූ විපාක සිත් සතිස ය ක්‍රියා සිත් විස්ස ය වෛතසික අටතිස ය යන අවයව නාමස්කන්ධ ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අඛ්‍යාතකස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදාන පාඨයෙන් විපාක සිත් සතිස ය ක්‍රියා සිත් විස්ස ය වෛතසික අටතිස ය යන අවයව නාමස්කන්ධ ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

සම්පයුත්තපච්චයෙන යන කරණ පාඨයෙන් එක්වර සුදුසු පරිදි ලැබෙන සම්පයුත්ත සහජාත අඤ්ඤමඤ්ඤ නිස්සය විපාක අත්ථි අවිගත යන ප්‍රත්‍ය ශක්ති සත අතුරෙන් සම්පයුත්ත සඛ්ඛ්‍යාත ශක්ති විශේෂය ලැබේ. (සහජාත මහා සතර, අඤ්ඤමඤ්ඤ, සම්පයුත්ත, විපාක යනුවෙන් මුළු ගණන සතකි.)

ප්‍රතිසන්ධි - අබ්‍යාකතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් ඔවුනොවුන්ට ප්‍රත්‍යය වන්නා වූ ප්‍රතිසන්ධි සිත් එකුත් විස්ස ය වෛතසික පන්තිස ය යන අවයව නාමස්කන්ධ ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අබ්‍යාකතස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදන පාඨයෙන් ප්‍රතිසන්ධි සිත් එකුත් විස්ස ය වෛතසික පන්තිස ය යන අවයව නාමස්කන්ධ ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

සම්පයුත්තපච්චයෙන යන කරණ පාඨයෙන් එක්වර ලැබෙන සම්පයුත්ත සහජාත අඤ්ඤමඤ්ඤ නිස්සය විපාක අත්ථි අවිගත යන ප්‍රත්‍ය ශක්ති සතෙන් සම්පයුත්ත සඛ්ඛ්‍යාත ශක්ති විශේෂය ලැබේ. (සහජාත මහා සතර, අඤ්ඤමඤ්ඤ, සම්පයුත්ත, විපාක යනුවෙන් මුළු ගණන සතකි.)

4. සහජාත විප්පයුත්ත

1.කුසලො අබ්‍යාකතස්ස 2. අකුසලො අබ්‍යාකතස්ස යන සඛ්ඛ්‍යා දෙක සහජාත ප්‍රත්‍යය හා සමඟ සමාන ය.

3. අබ්‍යාකතො අබ්‍යාකතස්ස

ප්‍රචෘත්ති - අබ්‍යාකතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් චිත්තජ රූපයන්ට ප්‍රත්‍යය වන පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදනා අවස්ථාවේ දී අරූප විපාක සතර, ද්විපඤ්ච විඤ්ඤාණ දසය, රහතන් වහන්සේගේ වුති සිත හැර විපාක සිත් දෙවිස්ස ය ක්‍රියා සිත් විස්ස ය වෛතසික අටතිස ය යන අවයව වූ ද සමූහ වූ ද නාමස්කන්ධ ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අබ්‍යාකතස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදන පාඨයෙන් විපාක සහ ක්‍රියා සිත් විසින් උපදවන චිත්තජ රූප යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

විප්පයුත්තපච්චයෙන යන කරණ පාඨයෙන් එක්වර සුදුසු පරිදි ලැබෙන විප්පයුත්ත සහජාත නිස්සය විපාක අත්ථි අවිගත යන ප්‍රත්‍ය ශක්ති සය අතුරෙන් විප්පයුත්ත සඛ්ඛ්‍යාත ශක්ති විශේෂය ලැබේ. (සහජාත මහා සතර, විපාක, විප්පයුත්ත යනුවෙන් මුළු ගණන සයකි.)

2.2 ස්වරූපාර්ථ - සහජාත මහා-මධ්‍යම

ප්‍රතිසන්ධි - අධ්‍යාකතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් කර්මජ රූපයන්ට ප්‍රත්‍යය වන පඤ්චවෝකාර ප්‍රතිසන්ධි සිත් පසලොස ය වෛතසික පන්තිස ය යන අවයව වූ ද සමූහ වූ ද නාමස්කන්ධයෝ ද; ඔවුනොවුන්ට ප්‍රත්‍යය වන පඤ්චවෝකාර ප්‍රතිසන්ධි පසලොස ය වෛතසික පන්තිස ය යන අවයව වූ ද සමූහ වූ ද නාමස්කන්ධයෝ හා හදය වස්තුව යන ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අධ්‍යාකකස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදන පාඨයෙන් පඤ්චවෝකාර ප්‍රතිසන්ධි සිත් පසලොස ය වෛතසික පන්තිස ය යන අවයව වූ ද සමූහ වූ ද නාමස්කන්ධ හා කර්මජ රූප යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

විජ්ජයුත්තපච්චයෙන යන කරණ පාඨයෙන් එක්වර ලැබෙන විජ්ජයුත්ත සහජාත අඤ්ඤමඤ්ඤ නිස්සය විපාක අත්ථි අවිගත යන ප්‍රත්‍ය ශක්ති සත අතුරෙන් විජ්ජයුත්ත සභිඛ්‍යාත ශක්ති විශේෂය ලැබේ. (සහජාත මහා සතර, අඤ්ඤමඤ්ඤ, විජ්ජයුත්ත, විපාක යනුවෙන් මුළු ගණන සතකි.)